

בגמ': לית דחש להא דר' יהודה וכו'.

הגאון האור שמח זצ"ל במכתבו שנדפס בראש הספר זרע אברהם לחתנו הגר"א לופטביר זצ"ל (אות ה') כותב: ופלא אף אם יחוש ספיקא הוי, וכאן בשותפות עכו"ם אף לר"י אין בו קדושה, דגוזז ועובד בשלו ושל אחרים, וליתן לכהן מספק המוציא מחבירו עליו הראי', וע"כ דאם תפס אמר דצריך הכהן להחזיר, מוכח דתקפו כהן אין מוציאין מידו ע"כ.

★ ★

בגמ': רב מרי בר רחל הויא ל'י ההיא חיותא הוה מקנה לאודניהו לעכו"ם וכו'.

בטורי אבן (ר"ה י"ג ע"א) הקשה אמאי לא הפקיר מרי בר רחל את בהמתו, ומוכיח מזה דהפקר אינו פטר בבכורה, ורק כשמקנה לגוי מהני.

ובשו"ת עבודת הגרשוני (סי' כ"ה) נקט דמה"ת מהני הפקר, ורק מדרבנן לא מהני, כמו דלא מהני הפקר בלבד מדרבנן בחמץ, דלאו כל הדעות שוות, וחוששין שמא אינו מפקיר בלב שלם.

ובשו"ת חתם סופר (יו"ד סי' שט"ז ושי"ז) כתב דנעלם מהם תוספתא מפורשת (בכורות פ"ב ה"ב): בהמת מדבר (-הפקר) והקדש וגר שמת ואין לו יורשין פטורה מן הבכורה.

וכתב עוד החתם סופר, שמה שרב מרי בר רחל לא הפקיר, לפי דהפקר בעינן כשמיטה שיהיה יכולת לאחרים לקחתו, כמו מפקיר כרמו ושדהו בשביעית, אבל אם מפקיר בביתו, וא"א לאחרים לקחת לא מהני.

ולבן לא רצה ר' מרי בר רחל להפקירה, דא"כ מפקיע הוא מידי כהן ומידי קדושה לגמרי, והרי הוא הי' רוצה לנהוג בה מנהג בכור לאסור בגיזה ועבודה ולמוסרה לכהן כמבואר בסוגיין.

ועיין מה שהבאנו עוד לקמן נ"ו ע"א בענין זה.

★ ★

חידוש גדול כתב במהרי"ט אלגזי כאן (ד"ה איברא דראיתי) דקדושת בכורה מיתלי תלוי בבעלות ישראל, ולכן בהמת הפקר שכנ"ל מבואר בתוספתא שאין לה קדושת

שמפרש התרגום יונתן, משום דקאי אליבא דהלכתא דחסרון בפנים לא שמי' חסרון, וא"כ חסר כוליא לא הוי מום כדברי הרמב"ם הנ"ל, וע"כ דשרוע דקרא דחשיב בין המומין לאו היינו חסיר כוליא דל"ה מום, וכל הפסול הוי רק משום העשה דתמים כנ"ל, וע"כ דשרוע דקרא קאי על שאר אברים שבגלוי ולא על כוליא.

אבל התרגום יונתן י"ל דס"ל כהאי תנא דחסרון בפנים שמי' חסרון, וא"כ גם חסר כוליא הוי מום, ממילא שפיר מצי לפרש דקרא היינו חסר כוליא דג"כ הוי בכלל מומין [ותיר כוליא דמפרש התרגום יונתן היינו משום דכל יתר כנטול דמי כדברי הרמב"ם הנ"ל, והוי כמו חסר כוליא ודו"ק] עכ"ד ודפח"ח.

★ ★

בגמ': ההיא גיורתא דהוה מסרין לה אחי חיותא לפטומה, אתאי לקמו' דרבא אמר ליה לית דחש להא דר' יהודה דאמר שותפות עכו"ם חייבת בבכורה.

וכתב בספר זכרון יעקב (סי' י"ב) ויש להקשות מה נפקא מינה אם הלכה כר' יהודה או לא, הרי בפשיטות יש לפטור, על פי מה דאיתא לקמן (דף ד') דכל שאינו בבכור אדם אינו בבכור בהמה טמאה, נמצא דנשים דאינם בבכור אדם אינם ג"כ בבכור בהמה טמאה, וכן הוא בהדיא במקנה עמ"ס קידושין (דף כ"ט ע"א).

אלא דיש לומר דהכא איירי בבהמה טהורה דגם נשים חיבות.

אבל קשיא, לפי דברי הרי"ט אלגזי, דאפילו בבכור בהמה טהורה פטורים כהנים ולוים, אלא דצריכים להקריב על גבי המזבח משום קדושת הגוף שיש בה, אבל בעל מום דאינו ראוי להקריב ואין בו אלא קדושת דמים פטורין מליתן לכהן, א"כ הכא דאין בו לא קדושת דמים כדאיתא בתוס' ב' ע"א ד"ה ונותן, א"כ אין צריכים ליתן לכהן אפי' לר"י, וא"כ מה נפק"מ אם הלכה כר' יהודה או לא.

אלא די"ל בפשיטות עפי"ד השיטה מקובצת בתמורה (דף ט"א) דאפי' דבשותפות עכו"ם אין בו אלא קדושת דמים, מ"מ לר"י דמחייבי שותפות עכו"ם אסור לאכילה עד שיומם ע"ש. נמצא דנפק"מ אם מותר בלא מום או לא, ודו"ק.

★ ★